

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
pentru controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului
nr. 1188 din 8 decembrie 1998

Nr.34 din 24.06.99

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.67-69/44 din 01.07.1999

* * *

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:
Pavel BARBALAT - președinte
Nicolae CHISEEV - judecător-raportor
Mihai COTOROBAI - judecător
Gheorghe SUSARENCO - judecător
Ion VASILATI - judecător-raportor

cu participarea grefierului Aliona Balaban, deputatului în Parlament Victor Cecan, președintele Comisiei pentru control și petiții, autorul sesizării, reprezentantului Guvernului Vladimir Berco, viceministru al economiei și reformelor, conducându-se după art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, a examinat în ședință plenară publică dosarul pentru controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 1188 din 8 decembrie 1998 "Despre măsurile extraordinare privind reglementarea de către stat a importului, fabricării, stocării și comercializării producției alcoolice, importului și comercializării articolelor din tutun"* (în continuare - Hotărîrea nr. 1188).

* M.O., 1998, nr. 111-113, art. 1121.

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului Victor Cecan, depusă în conformitate cu art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 14 aprilie 1999 sesizarea a fost acceptată pentru examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

În procesul examinării preliminare a sesizării au fost solicitate puncte de vedere Parlamentului, Guvernului, Ministerului Economiei și Reformelor și Ministerului Justiției.

Examinând materialele dosarului, audiind informația judecătorilor-raportori, argumentele autorului sesizării și reprezentantului Guvernului,

Curtea Constituțională

a constatat:

1. La 8 decembrie 1998 Guvernul a adoptat Hotărîrea nr. 1188 "Despre măsurile extraordinare privind reglementarea de către stat a importului, fabricării, stocării și comercializării producției alcoolice, importului și comercializării articolelor din tutun", prin pct. 1 al căreia a aprobat Regulamentul privind regimul-cadru al fabricării, stocării și comercializării alcoolului etilic și producției alcoolice, precum și al importului lor și Regulamentul privind regimul-cadru al importului articolelor din tutun (anexele nr. 1 și nr. 2).

În Hotărîre se stipulează că Ministerul Finanțelor va aproba regulamentul privind funcționarea posturilor fiscale permanente și va înființa la agenții economici respectivi astfel de posturi, va modifica parametrii mărcilor de control pentru marcarea articolelor din tutun, va elabora și va prezenta Guvernului spre examinare modificările la actele normative în vigoare în vederea perfecționării sistemului de evidență și control al circulației mărfurilor prin depozitele vamale libere (pct. 2 și 4), de comun acord cu Ministerul Economiei și Reformelor, Ministerul Justiției și Departamentul Standarde, Metrologie și Supraveghere Tehnică va elabora și va prezenta Guvernului spre examinare în termen de o lună regulamentul privind gestionarea stocurilor de mărfuri de contrabandă

confiscate (alcool etilic, băuturi alcoolice și articole din tutun), aflate la depozitele vamale (pct. 4). Prin hotărîre s-a interzis acordarea licențelor pentru fabricarea producției alcoolice în afara teritoriului țării (pct. 6) și s-au stabilit regulile comerțului cu amănuntul cu produse alcoolice și articole din tutun (pct. 7).

Se abrogă pct. 2 din Hotărîrea Guvernului nr. 363 din 5 iunie 1995 "Privind instituirea Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Producției Alcoolice" ** în partea care aprobă Regulamentul cu privire la modul de acordare, suspendare și anulare a licențelor pentru fabricarea, stocarea și comercializarea producției alcoolice (art. 9 din Hotărîre).

** M.O., 1995, nr. 38-39, art. 293.

2. La 30 martie 1999 deputatul Victor Cecan a solicitat controlul constituționalității unor puncte din Hotărîrea Guvernului nr. 1188 din 8 decembrie 1998 și din regulamentele aprobate prin aceasta.

La 3 iunie 1999 deputatul a depus un demers, prin care a extins obiectul sesizării, solicitînd controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 1188 integral și a regulamentelor cuprinse în anexele nr. 1 și nr. 2.

Deputatul Victor Cecan consideră că prin Hotărîrea nr. 1188, care reglementează la nivel de stat fabricarea și circulația alcoolului etilic și producției alcoolice, precum și activitatea economică în domeniul importului articolelor de tutun, Guvernul a instituit practic norme juridice primare obligatorii privind activitatea economică respectivă.

Autorul sesizării menționează, de asemenea, că, potrivit art. 126 alin.(2) lit. a) din Constituție, statul trebuie să asigure reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii. Întrucît Hotărîrea nr. 1188 nu este lege, regulamentele aprobate prin aceasta nu pot institui astfel de norme. În conformitate cu art. 66 și 126 alin. (1) din Constituție, adoptarea unui act ce reglementează activitatea economică a agenților economici în Republica Moldova este de competența Parlamentului, și nu a Guvernului. În cazul de față, constată autorul sesizării, Guvernul a încălcat principiul separației puterilor în stat, consfințit de art. 6 din Constituție.

3. Hotărîrea contestată a Guvernului și regulamentele aprobate prin aceasta conțin măsuri extraordinare privind reglementarea de către stat a importului, fabricării, stocării și comercializării producției alcoolice, importului și comercializării articolelor din tutun.

Regulamentul privind regimul-cadru al fabricării, stocării și comercializării alcoolului etilic și producției alcoolice, precum și al importului lor (anexa nr. 1) stabilește bazele juridice ale fabricării industriale și circulației alcoolului etilic și producției alcoolice la intern, reglementează la nivel de stat fabricarea și circulația alcoolului etilic și producției alcoolice în scopul protejării intereselor economice ale țării, satisfacerii necesităților consumatorilor, ameliorării calității producției, intensificării controlului asupra respectării legislației, normelor și regulilor în domeniul respectiv.

Conform regulamentului, agenții economici care importă și comercializează produse alcoolice desfășoară aceste activități pe bază de licență, eliberată de Ministerul Finanțelor, Ministerul Agriculturii și Industriei Prelucrătoare, autoritățile administrației publice, după caz, în condițiile regulamentului și în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 859 din 13 august 1998 (capitolul III, pct. 12).

Capitolul IV din regulament stabilește procedura de acordare a licențelor și genurile de activitate pentru care este necesară licența: importul producției alcoolice și comercializarea ei; fabricarea, stocarea și comercializarea en gros a producției alcoolice; stocarea și comercializarea en gros a producției alcoolice; comerțul cu amănuntul al producției alcoolice.

Capitolele V și VI din regulament vizează cazurile de suspendare sau

de retragere a licențelor pentru fabricarea producției alcoolice și pentru importul și comercializarea produselor din import și a produselor fabricate la intern.

Potrivit Regulamentului privind regimul-cadru al importului articolelor din tutun (anexa nr. 2), importul articolelor din tutun se efectuează de către agenții economici, autorizați de producătorii externi să le distribuie pe teritoriul Republicii Moldova, care dețin licențe pentru acest gen de activitate, acordate de Ministerul Finanțelor în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 859 din 13 august 1998.

Din conținutul Hotărîrii examinate și al regulamentelor aprobate prin aceasta rezultă că Guvernul a instituit de fapt monopolul de stat asupra importului, fabricării, stocării și desfacerii producției alcoolice, importului și desfacerii articolelor din tutun; a autorizat acordarea de licențe pentru aceste genuri de activitate și înregistrarea de către stat a agenților economici care se ocupă cu importul, fabricarea, stocarea și desfacerea producției alcoolice, importul și desfacerea articolelor din tutun; a interzis comercializarea alcoolului și băuturilor alcoolice fabricate de agenți economici care nu dețin licența respectivă. Agenții economici importatori de articole de tutun sînt obligați să solicite numărul concret de mărci de control (nominale) pentru importul ulterior, cu achitarea a 50% din plățile vamale aferente (taxa vamală, TVA, accizele), precum și să achite sumele restante ale taxelor percepute la importul articolelor din tutun concomitent cu perfectarea procedurilor vamale.

Constituția nu abilitază Cuvernul cu astfel de atribuții. Aceste probleme se reglementează pe cale legislativă și țin de competența Parlamentului, care, potrivit art. 66 lit. d) din Constituție, aprobă direcțiile principale ale politicii interne și externe a statului.

În contextul dispozițiilor art. 126 și 129 din Constituție, reglementarea de stat a importului, fabricării, stocării și desfacerii producției alcoolice, a importului și desfacerii articolelor din tutun este o atribuție de bază a Parlamentului, pe care acesta o exercită prin adoptarea legii respective. Lipsa unei legi care să reglementeze activitatea economică în aceste domenii nu poate servi drept temei pentru adoptarea de către Guvern a unei hotărîri în probleme ce necesită soluționare pe cale legislativă.

Hotărîrea Guvernului nr. 1188 contravine art. 10 alin. (2) din Legea nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 "Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi"* (cu modificările și completările ulterioare), potrivit căreia lista genurilor de activitate și modul de eliberare a licențelor de stat se stabilesc de legislație. Curtea Constituțională și-a expus punctul de vedere în această problemă în Hotărîrea nr. 5 din 4 februarie 1999 "Privind controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 859 din 13 august 1998 "Cu privire la reglementarea unor genuri de activitate în Republica Moldova"** și în Hotărîrea nr.28 din 25 mai 1999 "Pentru controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 1067 din 21 octombrie 1998 "Cu privire la aprobarea cuantumului plății pentru licențierea unor genuri de activitate în Republica Moldova"***, declarîndu-le neconstituționale.

* Monitor, 1994, nr.2, art. 33.

** M.O., 1999, nr. 19-21, art. 9.

*** M.O., 1999, nr. 56-58, art. 39.

Astfel, importul, fabricarea, stocarea și desfacerea producției alcoolice, precum și importul și desfacerea articolelor din tutun, se reglementează în sens juridic, de către Parlament cu respectarea procedurii legislative, prevăzute de Constituție.

Constituția exclude posibilitatea reglementării juridice de către organele puterii executive a unor astfel de activități.

Prin adoptarea Hotărîrii nr. 1188 Guvernul a comis o imixtiune în activitatea puterii legislative și astfel a încălcat principiul separației puterilor, statuat de Legea Supremă (art. 6 din Constituție).

Așadar, Hotărîrea Guvernului nr. 1188 din 8 decembrie 1998 "Despre măsurile extraordinare privind reglementarea de către stat a importului, fabricării, stocării și comercializării producției alcoolice, importului și comercializării articolelor din tutun" contravine Constituției.

Pentru motivele arătate și conducându-se după art. 135 alin. (1) lit a) și art. 140 din Constituție, art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 62 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Declară neconstituțională Hotărîrea Guvernului nr. 1188 din 8 decembrie 1998 "Despre măsurile extraordinare privind reglementarea de către stat a importului, fabricării, stocării și comercializării producției alcoolice, importului și comercializării articolelor din tutun", Regulamentul privind regimul-cadru al fabricării, stocării și comercializării alcoolului etilic și producției alcoolice, precum și al importului lor (anexa nr. 1) și Regulamentul privind regimul-cadru al importului articolelor din tutun (anexa nr. 2), aprobate prin aceasta.

2. Hotărîrea Guvernului nr. 1188 din 8 decembrie 1998 "Despre măsurile extraordinare privind reglementarea de către stat a importului, fabricării, stocării și comercializării producției alcoolice, importului și comercializării articolelor din tutun" va înceta să producă efecte juridice după 4 luni de la data adoptării prezentei hotărîri.

3. Prezenta hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare după 4 luni de la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 24 iunie 1999.
Nr. 34.